

EN → LV

LV

LV

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (...), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1592/2002 par kopīgiem noteikumiem civilās aviācijas jomā un par Eiropas Aviācijas drošības aģentūras izveidi, paplašinot tās darbības jomu ar noteikumiem par pilotu licencēšanu, aviopārvadājumiem un trešo valstu lidaparātiem

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 80. panta 2. punktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu ¹,

ņemot vērā Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ²,

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju ³,

saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru ⁴,

tā kā

- 1) Regulas (EK) Nr. 1592/2002 ⁵ otrajā apsvērumā *inter alia* ir noteikts, ka jāizstrādā atbilstošas pamatprasības par lidaparātu ekspluatācijas un lidaparātu apkalpes locekļu licencēšanu, piemērojot tās trešo valstu lidaparātiem; minētās regulas 7. pants paredz, ka Komisija iespējami īsā laikā jāiesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei priekšlikumi, kas attiecas uz šiem pamatprincipiem, piemērojamību un pamatprasībām par reglamentējamo personālu un organizācijām, kuras iesaistītas lidaparātu ekspluatācijā;
- 2) precīzi jānosaka Kopienas rīcības joma, lai personas, organizācijas un ražojumi, uz kuriem attiecas šī regula, kā arī tās īstenošanas noteikumi būtu skaidri noteikti; šo jomu var vieglāk noteikt, uzskaitot tos lidaparātus, kuru ekspluatācija ir ārpus Kopienas rīcības; šim nolūkam jāizmanto Regulas (EK) Nr. 1592/2002 II pielikumā noteiktais izslēgto lidaparātu saraksts, saprotamības labad tajā izdarot vajadzīgos grozījumus;
- 3) Eiropas pilsoņiem pastāvīgi jānodrošina augsts un vienāds aizsardzības līmenis, tāpēc trešo valstu lidaparāti, kas ielido vai aizlido no teritorijas, vai ko ekspluatē teritorijā, uz kuru attiecas Līgums, pienācīga jāuzrauga Kopienas līmenī;

¹ Vēl nav izdots.

² Vēl nav izdots.

³ Vēl nav izdots.

⁴ Vēl nav izdots.

⁵ OV L 240, 7.9.2002, 1. lpp.

- 4) Kopienai saskaņā ar Čikāgas Konvencijā noteiktajiem standartiem ir jānosaka pamatprasības, kas attiecas uz lidaparātu ekspluatācijā iesaistītajām personām un organizācijām, kā arī uz personām un vajadzības gadījumā uz ražojumiem, ko izmanto pilotu apmācībai un medicīniskajās apskatēs; šādas prasības jāizstrādā arī par bortinženieru darba reglamentēšanu. Komisijai jāpiešķir pilnvaras izstrādāt vajadzīgos īstenošanas noteikumus;
- 5) lai panāktu Kopienas civilās aviācijas drošības efektivitāti jomās, uz kurām attiecas šī regula, ir jāveicina Kopienas, dalībvalstu un Eiropas Aviācijas drošības aģentūras sadarbība, atklājot nepilnības drošības jomā un vajadzības gadījumā veicot koriģējošus pasākumus;
- 6) drošības kultūras un reglamentējošās sistēmas pienācīgas darbības veicināšanai jomās, uz kurām attiecas šī regula, ir nepieciešams, lai starpgadījumu un bīstamu notikumu aculiecinieki par tiem nekavējoties ziņotu; ziņojumu sniegšanu varētu veicināt, izvairoties no nevajadzīgiem sodiem, tāpēc dalībvalstu līmenī jāveic atbilstoši pasākumi, nodrošinot šādas informācijas un to sniedzēju aizsardzību;
- 7) atbilstoši labas pārvaldības principiem pienācīgi akreditētām novērtēšanas iestādēm jāpiešķir tiesības izsniegt licences pilotiem, kas veic izklaides lidojumus;
- 8) lai pienācīgi palīdzētu Kopienai, jādod iespēja Eiropas Aviācijas drošības aģentūrai pašai sertificēt personas, organizācijas un ražojumus, uz kuriem attiecas šī regula, ja centralizēta rīcība ir efektīvāka nekā rīcība dalībvalstu līmenī; šā paša iemesla dēļ jāļauj Aģentūrai pieņemt lēmumus par lidaparātu ekspluatāciju, apkalpes locekļu kvalifikāciju vai trešo valstu lidaparātu drošību, ja šādā veidā var vislabāk nodrošināt vienotu pieeju un sekmēt iekšējā tirgus darbību; Aģentūrai jādod vajadzīgās pilnvaras šo uzdevumu veikšanai;
- 9) vairākos Regulas (EK) Nr. 1592/2002 pantos jāizdara grozījumi, paredzot reglamentējamām personām vajadzīgos aizsardzības līdzekļus gadījumos, kad Aģentūrai saskaņā ar šo regulu ir tiesības pieņemt lēmumus par šīm personām; jāievieš jaunas definīcijas, lai regulai no jauna pievienotie panti būtu labāk saprotami;
- 10) pamatojoties uz Līguma 5. pantā noteiktajiem subsidiaritātes un samērīguma principiem, paredzētos rīcības mērķus, proti, pieņemt vienotus noteikumus par apkalpes locekļu licencēšanu, aviopārvaldājumiem un trešo valstu lidaparātu reglamentēšanu, kā arī nodrošināt to vienādu piemērošanu, dalībvalstīm ir grūti pilnībā sasniegt, un tādēļ, ņemot vērā to, ka šīs regulas darbības joma attiecas uz visu Eiropu, to var vieglāk panākt Kopienas līmenī. Šī regula, nepārsniedzot nepieciešamības robežas, ietver tikai tās obligātās prasības, kas vajadzīgas nosprausto mērķu sasniegšanai;
- 11) šī regula rada piemērotu un visaptverošu sistēmu to trešo valstu lidaparātu uzraudzībai, kas ielido vai aizlido no teritorijas, vai ko ekspluatē teritorijā, uz kuru attiecas Līgums. Tālab laikus jāatceļ Direktīva 2004/36/EK ⁶ par Kopienas lidostas izmantojošo trešo valstu lidaparātu drošību;

⁶ OV L 143, 30.4.2004, 76. lpp.

- 12) šajā regulā paredzētie pasākumi balstās uz Eiropas Aviācijas drošības aģentūras atzinumu ⁷, ko tā sniegusi saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1592/2002 12. panta 2. punkta b) apakšpunktu un 14. panta 1. punktu ;
- 13) attiecīgi jāgroza Regula (EK) Nr. 1592/2002,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Regulu (EK) Nr. 1592/2002 groza šādi.

1. Regulas 3. pantā pievieno šādus h) līdz n) punktus:

- “h) “ekspluatants” ir juridiska vai fiziska persona, kas ekspluatē vai grasās ekspluatēt vienu vai vairākus lidaparātus;
- i) “komercdarbība” ir apmaksāta aeronavigācijas darbība, kas atrunāta līgumā starp ekspluatantu un klientu, ja klients nav saskaņā ar šo līgumu izmantojamā lidaparāta tiešais vai netiešais īpašnieks, bet ekspluatants nav šā klienta tieši vai netieši nodarbināta persona;
- j) “sarežģīts lidaparāts ar dzinēju” ir:
- i) lidmašīna:
 - ar maksimālo sertificēto pacelšanās masu, kas pārsniedz 5 700 kg vai
 - ar maksimālo apstiprināto pasažiervietu skaitu virs 9 vietām, vai,
 - kas sertificēta ekspluatācijai ar minimālo apkalpes locekļu skaitu, kurā ir vismaz 2 piloti, vai
 - ir aprīkota ar turboreaktīvo dzinēju(-iem), vai
 - ii) helikopters:
 - ar maksimālo sertificēto pacelšanās masu, kas ir lielāka par 3 175 kg vai
 - ar maksimālo apstiprināto pasažiervietu skaitu virs 5 vietām, vai
 - sertificētu ekspluatācijai ar minimālu apkalpes locekļu skaitu, kurā ir vismaz 2 piloti, vai
 - iii) lidaparāti ar noliecamu rotoru;
- k) “ekspluatācija izklaides nolūkā” ir nekomerciāla darbība, izmantojot nesarežģītus lidaparātus ar dzinēju;

⁷ Eiropas Aviācijas drošības aģentūras atzinums 3/2004, XXXX

- l) “novērtēšanas iestāde” ir iestāde, kura drīkst novērtēt juridisko vai fizisko personu atbilstību noteikumiem, kas paredzēti, lai nodrošinātu pamatprasību ievērošanu, un izsniegt attiecīgu sertifikātu;
- m) “pilotu treniņiekārtas” ir iekārtas, ar kurām uz zemes imitē lidojuma apstākļus; šādas iekārtas ir lidojuma imitatori, lidojuma treniņiekārtas, lidojuma navigācijas un procedūru treniņierīces un pamatinstrumentu apmācību ierīces;
- n) “novērtējums” ir ieraksts pilota licencē, kurā noteikti īpaši nosacījumi, priekšrocības vai ierobežojumi saistībā ar šo licenci.”

2. Regulas 4. pantu groza šādi:

- a) panta 1. punkta b) un c) apakšpunktu aizstāj ar šādiem punktiem:
 - “b) reģistrēti dalībvalstī, ja reglamentētā drošības uzraudzība nav deleģēta trešai valstij, un tos neizmanto Kopienas ekspluatants vai
 - c) reģistrēti trešā valstī, un tos dalībvalstu teritorijā izmanto ekspluatants, kas veic uzņēmējdarbību vai pastāvīgi dzīvo Kopienā;”
- b) panta 1. punktu papildina ar šādu d) apakšpunktu:
 - “d) reģistrēti trešā valstī, un tos dalībvalsts teritorijā izmanto trešās valsts ekspluatants”;
- c) pēdējo teikumu 1. punktā aizstāj ar šādu teikumu:
 - “atbilst šai regulai.”;
- d) panta 2. un 3. punktu attiecīgi aizstāj ar šādiem punktiem:
 - “2. Personālam, kas iesaistīts 1. punkta b) un c) apakšpunktā minēto lidaparātu ekspluatācijā, jāatbilst šīs regulas prasībām.
 - 3. Panta 1. punkta b), c) vai d) apakšpunktā minēto lidaparātu ekspluatācijai jāatbilst šīs regulas prasībām.”;
- e) pievieno šādu 4. punktu:
 - “4. Panta 1., 2. un 3. punkts neattiecas uz II pielikumā minētajiem lidaparātiem.”;
- f) panta 3. punktu pārnumurē par 5. punktu.

3. Regulas 5. pantu groza šādi:

- a) panta 2. punktu aizstāj ar šādu punktu:
 - “2. Regulas 4. panta 1. punkta b) apakšpunktā minēto lidaparātu un uz tiem uzstādīto ražojumu, daļu un ierīču atbilstību nosaka šādi:”;
- b) panta 2. punkta d) apakšpunktu aizstāj ar šādu apakšpunktu:

“d) Organizācijām, kas veic ražojumu, daļu un ierīču tehnisko apkopi, jānorāda savas iespējas un līdzekļi ar tām piešķirtajām priekšrocībām saistīto pienākumu izpildei. Ja nav pieņemts citādi, šīs iespējas un līdzekļi jāatzīst, izsniedzot organizācijas apstiprinājumu. Apstiprinātajai organizācijai piešķirtās priekšrocības un apstiprinājuma joma jānorāda apstiprinājuma noteikumos.”;

c) panta 2. punktu papildina ar šādu e) apakšpunktu:

“e) Organizācijām, kas nodarbojas ar ražojumu, daļu un ierīču projektēšanu vai ražošanu, jāparāda savas iespējas un līdzekļi ar tām piešķirtajām priekšrocībām saistīto pienākumu izpildei. Ja nav pieņemts citādi, šīs iespējas un līdzekļi jāatzīst, izsniedzot organizācijas apstiprinājumu. Apstiprinātajai organizācijai piešķirtās priekšrocības un apstiprinājuma joma jānorāda apstiprinājuma noteikumos.”;

d) panta 2. punkta e) un f) apakšpunktu pārnumurē attiecīgi par f) un g) apakšpunktu;

e) pievieno šādu 3. punktu:

“3. Lidaparātiem, kas minēti 4. panta 1. punkta a) apakšpunktā, un uz tiem uzstādītajiem ražojumiem, daļām un ierīcēm jāatbilst 2. punkta a), b) un e) apakšpunkta noteikumiem.”;

f) pirmo teikumu 3. punktā aizstāj ar šādu teikumu:

“Atkāpjoties no 1., 2. un 3. punkta:”

g) panta 4. punktu papildina ar šādu j) apakšpunktu:

“j) kā jāapliecina 4. panta 1. punkta c) un d) apakšpunktā minēto lidaparātu atbilstība pamatprasībām.”;

h) pirmo teikumu 5. punktā aizstāj ar šādu teikumu:

“Pieņemot 5. punktā minētos īstenošanas noteikumus, Komisijai īpaši jāraugās, lai tie:”

i) panta 5. punktu papildina ar šādu d) apakšpunktu:

“d) regulas 4. panta 1. punkta c) un d) apakšpunktā minētajiem lidaparātiem nenosaka prasības, kas varētu būt nesavienojamas ar dalībvalstu saistībām *ICAO*.”;

j) panta 3., 4. un 5. punktu attiecīgi pārnumurē par 4., 5. un 6. punktu.

4. Regulas 7. pantu aizstāj ar šādu pantu:

“7. pants

Lidaparāta apkalpes locekļu licencēšana

1. Apkalpes locekļiem, kas iesaistīti 4. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minēto lidaparātu ekspluatācijā, un organizācijām, pilotu treniņiekārtām un personām, kuras iesaistītas pilotu

apmācībā, testēšanā, pārbaudēs un medicīniskajā novērtēšanā, jāatbilst III pielikumā noteiktajām pamatprasībām.

2. Pilots drīkst vadīt lidaparātu tikai tad, ja viņam/viņai ir licence un medicīniskā apliecība, kas atbilst attiecīgajai ekspluatācijai:

- a) pilotam jāizsniedz licence, ja tiek pierādīts, ka viņš/viņa atbilst noteikumiem, kas paredzēti, lai nodrošinātu atbilstību pamatprasībām attiecībā uz teorētiskajām zināšanām, praktiskajām iemaņām un valodu prasmi; šādu licenci var izsniegt novērtēšanas iestāde, ja ar to piešķirtās priekšrocības tiek ierobežotas tikai ar ekspluatāciju izklaides nolūkā;
- b) pilotam jāizsniedz medicīniskā apliecība, ja tiek pierādīts, ka viņš/viņa atbilst noteikumiem, kas paredzēti, lai nodrošinātu atbilstību pamatprasībām attiecībā uz medicīnisko piemērotību. Šo sertifikātu izsniedz aeromedicīnas pārbaudītāji vai aeromedicīnas centri, izņemot pilotus, kas iesaistīti ekspluatācijā izklaides nolūka, kuriem to var izsniegt plaša profila ārsti;
- c) šajos dokumentos ir jānorāda pilotam piešķirtās priekšrocības un licences un medicīniskās apliecības darbības joma;
- d) šā panta a) un b) apakšpunktos noteiktās prasības var ievērot, akceptējot trešo valstu vai to uzdevumā izsniegtās licences un medicīniskās apliecības, ciktāl ir runa par apkalpes locekļiem, kas iesaistīti 4. panta 1. punkta c) apakšpunktā minēto lidaparātu ekspluatācijā.

3. Izsniedzot apstiprinājumus, ir jāatzīst novērtēšanas iestāžu, pilotu apmācību organizāciju un par pilotu medicīniskās piemērotības novērtēšanu atbildīgo organizāciju spējas veikt savus pienākumus, kas attiecas uz to priekšrocībām saistībā ar licenču un medicīnisko apliecību izsniegšanu:

- a) apstiprinājumus organizācijām izsniedz, kad ir pierādīts, ka attiecīgā organizācija atbilst noteikumiem, kas pieņemti atbilstības nodrošināšanai attiecīgajām pamatprasībām;
- b) tajos ir jānorāda apstiprinājumos piešķirtās priekšrocības.

4. Pilotu treniņiekārtām, ko izmanto pilotu apmācībās, jābūt sertificētām, un šis sertifikāts jāizsniedz, kad ir apliecināts, ka attiecīgā iekārta atbilst noteikumiem, kas pieņemti atbilstības nodrošināšanai atbilstošajām pamatprasībām.

5. Personām, kas veic pilotu apmācību, novērtē to kompetenci vai medicīnisko piemērotību, ir jābūt atbilstošam sertifikātam:

- a) sertifikāts jāizsniedz, kad ir pierādīts, ka pretendents atbilst noteikumiem, kas pieņemti atbilstības nodrošināšanai attiecīgajām pamatprasībām;
- b) tajā ir jānorāda sertifikātā piešķirtās priekšrocības.

6. Komisija saskaņā ar 54. panta 3. punktā paredzēto procedūru pieņem noteikumus šā panta īstenošanai, jo īpaši norādot:

- a) dažādus novērtējumus pilota licencēm un medicīniskajām apliecībām, kas atbilst veicamajiem dažādiem darbības veidiem;
- b) nosacījumus, pēc kādiem izsniedz, patur spēkā, groza, ierobežo, aptur vai atceļ licences, novērtējumus licencēm, medicīniskās apliecības, organizāciju, novērtēšanas iestāžu un personāla sertifikātu apstiprinājumus;
- c) licenču īpašnieku priekšrocības un pienākumus, licenču novērtējumus, medicīniskās apliecības, organizāciju apstiprinājumus un personāla sertifikātus.

7. Pieņemot 6. punktā minētos īstenošanas noteikumus, Komisijai īpaši jāraugās, lai tie:

- a) norādītu uz jaunākajiem sasniegumiem un paraugpraksi apkalpes locekļu apmācību jomā;
- b) rada iespējas nekavējoties reaģēt uz konstatētajām avārijām un nopietniem starpgadījumiem.

5. Iestarpina šādu 7.bis pantu:

“7.bis pants

Lidaparātu ekspluatācija

1. Regulas 4. panta 1. punkta b), c) un d) apakšpunktā minēto lidaparātu ekspluatācijai jāatbilst IV pielikumā noteiktajām pamatprasībām.

2. Ekspluatantiem, kas veic komercpārvadājumus, jāpierāda savas spējas un nodrošinājums pienākumu veikšanai saistībā ar tiem piešķirtajām priekšrocībām:

- a) šīs spējas un nodrošinājumu apliecina, izsniedzot sertifikātu;
- b) ekspluatantam piešķirtās priekšrocības un ekspluatācijas darbības joma jānorāda sertifikātā;
- c) šajā punktā noteiktās prasības var pienācīgi izpildīt, akceptējot trešo valstu vai to uzdevumā izdotus sertifikātus, ja tie izsniegti ekspluatantiem, kas iesaistīti 4. panta 1. punkta d) apakšpunktā minēto lidaparātu ekspluatācijā.

3. Ekspluatantiem, kas nekomerciālai darbībai izmanto sarežģītus lidaparātus ar dzinēju, jāpilda deklarācija par savām iespējām un līdzekļiem pienākumu veikšanai, kas saistīti ar tiem piešķirtajām priekšrocībām.

4. Komisija saskaņā ar 54. panta 3. punktā noteikto procedūru pieņem noteikumus šā panta īstenošanai, jo īpaši norādot:

- a) nosacījumus lidaparātu ekspluatācijai saskaņā ar IV pielikumā noteiktajām pamatprasībām;
- b) šā panta 2. punktā minētos ekspluatanta sertifikāta izsniegšanas, paturēšanas, grozīšanas, ierobežošanas, apturēšanas vai atcelšanas nosacījumus;
- c) ekspluatantu un sertifikāta turētāju priekšrocības un pienākumus.

5. Pieņemot 4. punktā minētos īstenošanas noteikumus, Komisijai īpaši jāraugās, lai tie:

- a) norādītu uz jaunākajiem sasniegumiem un paraugpraksi aviopārvadājumu jomā;
- b) ņemtu vērā lidaparātu apkalpošanas pasaules pieredzi un zinātnes un tehnikas attīstību;
- c) rada iespējas nekavējoties reaģēt uz konstatētajām avārijām un nopietniem starpgadījumiem;
- d) šīs regulas 4. panta 1. punkta c) un d) apakšpunktā minētajiem lidaparātiem nenosaka prasības, kas varētu būt nesavienojamas ar dalībvalstu saistībām *ICAO*.”;

6. Iestarpina šādu *7.ter* pantu:

“*7.ter pants*

Bortinženieri

Attiecībā uz bortinženieru licencēšanas pamatprincipiem, piemērojamību un pamatprasībām Komisija iespējami īsā laikā par to iesniedz priekšlikumus Eiropas Parlamentam un Padomei.”

7. Iestarpina šādu *7.querter* pantu:

“*7.querter pants*

Kolektīvā uzraudzība

1. Dalībvalstis un Aģentūra sadarbojas, vācot informāciju, tostarp izdarot pirmslidojuma pārbaudes un apmainoties ar informāciju, lai nodrošinātu, ka šīs regulas noteikumi un tās īstenošanas noteikumi tiek īstenoti faktiski.

2. Komisija saskaņā ar 54. panta 3. punktā noteikto procedūru pieņem noteikumus šā panta īstenošanai, jo īpaši norādot:

- a) informācijas vākšanas un apmaiņas nosacījumus;
- b) pirmslidojumu pārbaūžu veikšanas nosacījumus;
- c) ka ir jābūt pamatotiem nosacījumiem, pēc kuriem lidaparāts neatbilst šai regulai un tās īstenošanas noteikumiem.”

8. Ar šādu tekstu aizstāj 8. panta 2. punktu:

“2. Līdz laikam, kamēr pieņem 5. panta 4. punktā, 7. panta 5. punktā un *7.bis* panta 3. punktā minētos īstenošanas noteikumus un neierobežojot 57. panta 2. punktu, sertifikātus, kurus nevar izsniegt saskaņā ar šo regulu, drīkst izsniegt, pamatojoties uz attiecīgiem valstu noteikumiem.”

9. Regulas 10. pantu groza šādi:

- a) šā panta 5. punktu aizstāj ar šādu punktu:

“5. Ja līdzvērtīgu aizsardzības līmeni var panākt ar citiem līdzekļiem, nekā piemērojot 5., 6., 7. un 7. *bis* panta īstenošanas noteikumus, nediskriminējot pēc valstspiederības, dalībvalstis, atkāpjoties no šiem īstenošanas noteikumiem, drīkst piešķirt apstiprinājumu. Šādos gadījumos konkrētā dalībvalsts dara Komisijai zināmu, ka tā gatavojas piešķirt šādu apstiprinājumu, un to pamato, uzskatāmi norādot nepieciešamību atkāpties no attiecīgā noteikuma, kā arī paredzētos nosacījumus līdzvērtīga aizsardzības līmeņa sasniegšanai.”

b) pievieno jaunu 7. punktu:

“7. Aģentūra darbojoties atbilstoši kompetentai iestādei, tā saskaņā ar 3. un 5. punktu var piešķirt arī atbrīvojumus vai apstiprinājumus. Šādā gadījumā Aģentūrai par to jāinformē dalībvalstis un Komisija, un 4. un 6. punktā minētie lēmumi jāpieņem saskaņā ar 54. panta 3. punktā minēto procedūru.”

10. Iestarpina šādu 11. *bis* pantu:

“11. bis pants

Drošības informācijas aizsardzība

1. Gadījumos, kad 11. pantā minēto informāciju brīvprātīgi sniedz fiziska persona, attiecīgajos ziņojumos šādas informācijas avotam jābūt neidentificētam.

2. Neierobežojot attiecīgos krimināllikuma noteikumus, dalībvalstis atturas sākt kriminālvajāšanu par likumpārkāpumiem, kas izdarīti bez iepriekšēja nodoma vai aiz neuzmanības, izņemot rupjas nolaidības gadījumus, ja par tiem uzzinājušas tikai tāpēc, ka par tiem ziņots, piemērojot šo regulu vai tās īstenošanas noteikumus.

3. Saskaņā ar valstu likumos un praksē noteiktajām procedūrām dalībvalstis nodrošina, ka pret darbiniekiem, kas sniedz informāciju, piemērojot šo regulu un tās īstenošanas noteikumus, nevēršas to darba devēji, izņemot rupjas nolaidības gadījumus.”

11. Regulas 13. panta c) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“c) pieņem atbilstošus lēmumus par 15., 15. *bis*, 15. *ter*, 45. un 46. panta piemērošanu.”

12. Regulas 15. pantu groza šādi:

a) pirmo teikumu 1. punktā aizstāj ar šādu teikumu:

“Kas attiecas uz 4. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā minētajiem ražojumiem, daļām un ierīcēm, Aģentūra pēc vajadzības un saskaņā ar Čikāgas Konvenciju vai tās pielikumiem dalībvalstu uzdevumā veic projektētājas, ražotājas vai reģistrācijas valsts funkcijas un uzdevumus saistībā ar konstrukcijas apstiprināšanu. Šim nolūkam tā jo īpaši:”

b) panta 1. punktā pievieno šādu k) un l) apakšpunktu:

“k) nosaka atbilstošus ierobežojumus visiem lidaparātiem, kuriem lidošanas atļauja pieprasīta tikai vienam lidojumam;

- l) izsniedz lidošanas atļaujas lidaparātiem gadījumos, ja tās pieprasītas vairākiem lidojumiem.”
- c) pievieno jaunu 3. punktu:
 - “3. Lidaparātiem, kas minēti 4. panta 1. punkta b) apakšpunktā, Aģentūra nosaka attiecīgi apmācību prasības novērtējumu izsniegšanai, kas pievienojami personāla sertifikātā personām, kas atbild par ražojuma, daļas vai ierīces laišanu ekspluatācijā pēc tehniskās apkopes.”

13. Iestarpina šādu 15.*bis* pantu:

“15.bis pants

Personāla sertifikācija

1. Saistībā ar 4. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunktos minētajiem lidaparātiem Aģentūra nosaka attiecīgās apmācību prasības, lai izsniegtu individuālos novērtējumus, kas vajadzīgi to ekspluatācijai.

2. Attiecībā uz 4. panta 2. punktā minēto personālu un organizācijām Aģentūra:

- a) pati vai ar valstu atbildīgo aeronavigācijas institūciju vai kvalificētu juridisku personu starpniecību veic pārbaudes un revīzijas organizācijās un novērtēšanas iestādēs, kuras tā sertificē;
- b) izsniedz un atjauno sertifikātus:
 - i) personāla apmācību organizācijām un aeromedicīniskajiem centriem, kas atrodas dalībvalstu teritorijā, ja attiecīgā dalībvalsts to pieprasa vai
 - ii) personāla apmācību organizācijām un aeromedicīniskajiem centriem ārpus dalībvalstu teritorijas,
 - iii) novērtēšanas iestādēm pēc to pieprasījuma;
- c) groza, ierobežo, aptur vai atceļ attiecīgās organizācijas sertifikātu, ja vairs netiek ievēroti nosacījumi, pēc kuriem tie izsniegti, vai arī juridiskā vai fiziskā persona, kas ir sertifikāta turētāja, neievēro saistības, kas tai noteiktas šajā regulā vai tās īstenošanas noteikumos.

3. Kas attiecas uz lidojumu treniņiekārtām, Aģentūra:

- a) pati vai ar valstu atbildīgo aeronavigācijas institūciju vai kvalificētu juridisko personu starpniecību veic to ierīču tehniskās pārbaudes, kuras tās sertificē;
- b) izsniedz un atjauno sertifikātus:
 - i) lidojumu treniņiekārtām, kas atrodas dalībvalstu teritorijā, ja attiecīgā dalībvalsts to pieprasa vai
 - ii) lidojumu treniņiekārtām, ko izmanto Aģentūras sertificētas apmācību organizācijas, vai tās atrodas ārpus dalībvalstu teritorijas;

- c) groza, ierobežo, aptur vai atceļ attiecīgo sertifikātu, ja vairs netiek ievēroti nosacījumi, pēc kuriem tie izsniegti, vai arī sertifikāta turētāja juridiskā vai fiziskā persona neievēro saistības, kas tai noteiktas šajā regulā vai tās īstenošanas noteikumos.

14. Iestarpina šādu 15.*ter* pantu:

“15.*ter* pants

Ekspluatācija

1. Lidaparātiem, kas minēti 4. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā, Aģentūra nosaka nepieciešamo ierīču kopsarakstu, kurā norādīts katram lidaparātu tipam nepieciešamais aprīkojums, kas īslaicīgi var arī nedarboties, vienlaikus saglabājot pieņemamu drošības līmeni.

2. Eksploatantiem, kas veic komercdarbības, Aģentūra

- a) pati vai ar valstu atbildīgo aeronavigācijas institūciju vai kvalificētu juridisku personu starpniecību veic tās sertificētu ekspluatantu pārbaudes un revīzijas;
- b) izsniedz un atjauno sertifikātus
- i) ekspluatantiem, kas atrodas dalībvalstu teritorijā, ja attiecīgā dalībvalsts to pieprasa vai
 - ii) ekspluatantiem ārpus dalībvalsts teritorijas;
- c) groza, ierobežo, aptur vai atceļ attiecīgā ekspluatanta sertifikātu, ja vairs netiek ievēroti nosacījumi, pēc kuriem tie izsniegti, vai arī attiecīgā organizācija neievēro saistības, kas tai noteiktas šajā regulā vai tās īstenošanas noteikumos.

3. Eksploatācijas drošības interesēs Aģentūra ar eksploatācijas direktīvu var noteikt, ka eksploatācija ir jāaizliedz, jāierobežo vai jāveic, ievērojot dažus nosacījumus.

4. Kas attiecas uz lidojuma ilguma ierobežojumiem, Aģentūra:

- a) nosaka un paziņo piemērojamās sertifikācijas specifikācijas, lai nodrošinātu atbilstību pamatprasībām,
- b) apstiprina atsevišķu lidojumu ilguma specifikācijas sistēmas eksploatantiem, ja šādas sistēmas nevar apstiprināt saskaņā ar attiecīgo sertifikācijas specifikāciju.”

15. Regulas 29. panta 3. punkta a) apakšpunktu aizstāj ar šādu apakšpunktu:

“a) apstiprināt Aģentūras pasākumus, kas minēti 13., 15., 15.*bis* un 15.*ter* pantā šajā regulā, tās īstenošanas noteikumos un piemērojamajos tiesību aktos noteiktajās robežās;”

16. Tās 35. panta 1. punktu aizstāj ar šādu punktu:

“1. Pārsūdzību var iesniegt par tiem Aģentūras lēmumiem, kas pieņemti saskaņā ar 15., 15.*bis*, 15.*ter*, 46. vai 53. pantu.”

17. Regulas 46. panta 1. punktā pirmo teikumu aizstāj ar šādu teikumu:

“1. Piemērojot 15., 15.*bis* un 15.*ter* pantu, Aģentūra var veikt pati vai uzticēt valstu atbildīgajām aeronavigācijas institūcijām vai kvalificētām juridiskām personām veikt uzņēmumos visu vajadzīgo izmeklēšanu. Izmeklēšana jāveic, ievērojot tiesību normas dalībvalstīs, kurās tā jāizdara. Šim nolūkam saskaņā ar šo regulu pilnvarotajām personām tiek piešķirtas atbilstošas pilnvaras.

18. Šādu 3. punktu pievieno 57. pantam:

“3. Direktīva 2004/36/EK atcelta no ... “

19. Regulas 58. panta otro daļu aizstāj ar šādu daļu:

“Regulas 5., 6., 7., 7.*bis*, 7.*ter* un 7.*quater* pantu piemēro no attiecīgajos īstenošanas noteikumos norādītajiem datumiem.”

2. pants

Regulas (EK) Nr. 1592/2002 II pielikumu groza ar šīs regulas I pielikumu.

3. pants

Regulai (EK) Nr. 1592/2002 pievieno jaunu III pielikumu atbilstoši šīs regulas II pielikuma redakcijai.

4. pants

Regulai (EK) Nr. 1592/2002 pievieno jaunu IV pielikumu atbilstoši šīs regulas III pielikuma redakcijai.

5. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc publicēšanas “Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī”.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, xxxx. gada yy.

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*

I pielikums

“II pielikums

Regulas 4. panta 4. punktā minētie lidaparāti

Šās regulas 4. panta 1., 2. un 3. punkts neattiecas uz lidaparātiem, kas pieder vienai vai vairākām turpmāk noteiktajā pielikumā minētajām šādām lidaparātu kategorijām:

a) vēsturiskie lidaparāti, kas atbilst šādiem kritērijiem:

i) nesarežģīti lidaparāti, kuru:

sākotnējā konstrukcija izstrādāta līdz 01.01.1955. un
ražošana izbeigta līdz 01.01.1975.

vai

ii) lidaparāti ar skaidri vēsturiski zināmu nozīmi, kas saistīta ar:

- dalību ievērojamā vēsturiskā notikumā vai
- būtisku sasniegumu aviācijas attīstībā, vai
- būtisku nozīmi dalībvalsts bruņotajos spēkos;

b) lidaparāti, kas īpaši projektēti vai pārveidoti pētniecībai, eksperimentāliem vai zinātniskiem mērķiem, un iespējams tiks uzbūvēti tikai ļoti nelielā skaitā;

c) lidaparāti, kas vismaz par 51 % ir amatieru vai bezpeļņas organizāciju pašbūvēti savām vajadzībām bez jebkāda komerciāla nolūka;

d) lidaparāti, kas izmantoti bruņotajos spēkos, ja šāda tipa lidaparātiem konstrukcijas standartu nav apstiprinājusi Aģentūra;

e) lidmašīnas, helikopteri un motorpiedziņas izpletņi ar ne vairāk kā divām vietām un dalībvalstu reģistrēto maksimālo pacelšanās masu (*MTOM*) līdz:

i) 300 kg vienvietīgai sauszemes lidmašīnai/helikopteram vai

ii) 450 kg divvietīgai sauszemes lidmašīnai/helikopteram, vai

iii) 330 kg vienvietīgai amfībijas lidmašīnai vai hidroplānam/helikopteram, vai

iv) 495 kg divvietīgai amfībijas lidmašīnai vai hidroplānam/helikopteram, ja tas darbojas gan kā hidroplāns/helikopters un sauszemes lidmašīna/helikopters, tā ir attiecīgi zemāka par abiem *MTOM* ierobežojumiem,

v) 472,5 kg divvietīgai sauszemes lidmašīnai, kas aprīkota ar rāmim uzmontētu glābšanas izpletņu sistēmu,

vi) 315 kg vienvietīgai sauszemes lidmašīnai, kas aprīkota ar rāmim uzmontētu glābšanas izpletņu sistēmu,

un lidaparātiem, kuru ātruma zudums vai stacionāra lidojuma ātrums nolaišanās konfigurācijā nepārsniedz 35 mezglus kalibrētā gaisa ātruma (*CAS*);

f) vienvietīgi un divvietīgi žiroplāni ar maksimālo pacelšanās masu līdz 560 kg;

g) planieri, tostarp bez vilcēja palaižamie, ar maksimālo konstrukcijas masu mazāku nekā 80 kg vienvietīgajiem planieriem un mazāku nekā 100 kg divvietīgajiem;

h) kopijas lidaparātiem, kas atbilst iepriekšminētajā a) vai d) punktā noteiktajiem kritērijiem, kuru konstrukcija ir līdzīga oriģinālajiem lidaparātiem;

i) bezpilota lidaparāti ar ekspluatācijas masu līdz 150 kg;

j) visi pārējie lidaparāti, kuru konstrukcijas masa kopā ar degvielu ir mazāka nekā 70 kg.”

II pielikums

“III pielikums

Pilotu licencēšanas pamatprasības

1. Apmācība
 - 1.a Vispārīgi noteikumi
 - 1.a.1. Personai, kas mācās vadīt lidaparātu, jābūt pietiekami izglītotai un sasniegušai pietiekamu fizisko un garīgo briedumu, lai apgūtu, saglabātu un parādītu atbilstošās teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas.
 - 1.b Teorētiskās zināšanas
 - 1.b.1. Pilotam jāapgūst noturīgas zināšanas līmenī, kas ir pietiekams tam uzticēto lidaparāta vadības funkciju izpildei un ir samērīgs ar risku, kurš saistīts ar šo darbības veidu. Zināšanām jābūt vismaz šādos jautājumos:
 - i) gaisa tiesības;
 - ii) vispārīgas zināšanas par lidaparātiem;
 - iii) tehniskās zināšanas, kas attiecas uz konkrēto lidaparātu kategoriju;
 - iv) lidojuma tehniskie raksturojumi un plānošana;
 - v) cilvēka sniegums un tā robežas;
 - vi) meteoroloģija;
 - vii) navigācija;
 - viii) ekspluatācijas procedūras, tostarp resursu pārvaldība;
 - ix) lidojumu principi un
 - x) sakari.
 - 1.c Teorētisko zināšanu uzrādīšana un saglabāšana
 - 1.c.1. Teorētisko zināšanu apguve un noturība jāuzrāda pastāvīgā mācību procesa novērtējumā, un attiecīgos gadījumos arī eksāmenos.
 - 1.c.2. Vajadzīgajam teorētisko zināšanu līmenim ir jābūt noturīgam. To atbilstība jāparāda regulāros novērtējumos, eksāmenos, testos vai pārbaudēs. Eksāmenu, testu un pārbažu periodiskumam jābūt samērīgam ar risku, kas saistīts ar darbībām.
 - 1.d Praktiskās iemaņas
 - 1.d.1. Pilotam jāapgūst noturīgas praktiskās iemaņas, kas ir atbilstošas viņa/viņas lidaparāta funkciju izpildei. Šīm iemaņām jābūt samērīgām ar riskiem, kas saistīti ar darbību

veidiem, un tiem jāaptver, ja tas nepieciešams viņam/viņai lidaparāta funkciju izpildei, šādi jautājumi:

- i) darbības pirmslidojuma un lidojuma posmā, ietverot lidaparāta vadības, masas un līdzsvara noteikšanu, lidaparāta pārbaudi un apkopi, degvielas plānošanu, laika apstākļu novērtēšanu, maršruta plānošanu, gaisa telpas ierobežojumus un skrejceļu pieejamību,
- ii) lidlauka un satiksmes standartdarbības,
- iii) drošības pasākumi un procedūras sadursmju novēršanai,
- iv) lidaparāta vadība pēc ārējiem vizuālajiem novērojumiem,
- v) manevrēšana lidojuma laikā, arī kritiskās situācijās un ar tām saistītie tehniski iespējamie “nosēdināšanas” manevri,
- vi) pacelšanās un nolaišanās parastos apstākļos un sānvējā,
- vii) lidaparāta vadība tikai pēc instrumentu rādījumiem, atbilstoši darbības veidam,
- viii) darbības procedūras, ieskaitot apkalpes iemaņas un resursu pārvaldību, atbilstoši darbības veidam ar viena vai vairāku pilotu apkalpi,
- ix) navigācija, gaisa satiksmes noteikumu un ar tiem saistīto procedūru īstenošana, lidaparātu vadot pēc vizuāliem novērojumiem vai ar navigācijas līdzekļiem,
- x) darbības ārkārtas un avārijas situācijās, ietverot lidaparāta iekārtu darbības traucējumu imitāciju,
- xi) atbilstība gaisa satiksmes pakalpojumu un sakaru procedūrām,
- xii) ar lidaparāta tipu vai klasi saistītie īpašie aspekti un
- xiii) papildu praktisko iemaņu apmācība, kas var būt vajadzīgas ar konkrētām darbībām saistītā riska samazināšanai.

1.e Praktisko iemaņu uzrādīšana un noturība

1.e1. Pilotam jāuzrāda spējas izpildīt procedūras un manevrus kompetences līmenī, kas ir atbilstīgs uz lidaparāta borta izpildāmām funkcijām:

- i) vadot lidaparātu tā tehnisko iespēju robežās,
- ii) visus manevrus izpildot pārliecinoši un precīzi,
- iii) pareizas spriešanas spējas un lidojuma meistarība,
- iv) aviācijas zināšanu izmantošana praksē un
- v) pastāvīga lidaparāta vadība tā, lai tiktu nodrošināta procedūras vai manevra izdošanās.

1.e2. Vajadzīgajam praktisko iemaņu līmenim ir jābūt noturīgam. To atbilstība jāuzrāda regulāros novērtējumos, eksāmenos, testos vai pārbaudēs. Eksāmenu, testu un pārbauzu periodiskumam jābūt samērīgam ar to riska līmeni, kas saistīts ar darbībām.

1.f Valodu prasme

Izņemot gadījumus, kad attiecīgos drošības riskus var samazināt ar citiem līdzekļiem, pilotam jāuzrāda savas angļu valodas zināšanas, kurām ir jābūt šādām:

- i) spēja saprast informatīvos dokumentus par laika apstākļiem,
- ii) aeronavigācijas maršrutu, izlidošanas un nolaišanās diagrammu un ar tām saistīto informatīvo dokumentu izmantošana un
- iii) spēja visos lidojuma posmos, tostarp lidojuma sagatavošanas posmā, sazināties angļu valodā ar citu lidaparātu apkalpju locekļiem un aeronavigācijas dienestiem.

1.g Lidojumu treniņiekārtas

Gadījumos, kad apmācībai vai praktisko iemaņu vai to noturības uzrādīšanai izmanto lidojumu treniņiekārtas (*FSTD*), tām jābūt ar atbilstošiem vadības parametriem jomās, kas saistītas ar atbilstošu uzdevumu izpildi. Jo īpaši tiem adekvāti jāatbilst konkrētā lidaparāta konfigurācijas replikācijai, izmantošanas īpašībām, lidaparāta darbībai un sistēmu funkcionēšanai.

1.h Izglītības programma

1.h1. Izglītības programma jārealizē mācību kursu veidā.

1.h2. Mācību kursiem jāatbilst šādiem nosacījumiem:

- i) visiem kursiem jābūt atsevišķi izstrādātai mācību programmai un
- ii) mācību programmā jābūt iekļautām teorētiskām zināšanām un lidošanas praktiskajām apmācībām (izmantojot simulācijas treniņiekārtas).

1.i Instruktori

1.i1. Teorētiskās nodarbības.

Teorētiskās nodarbības jāveda atbilstošas kvalifikācijas instruktoriem. Tiem jābūt:

- i) ar atbilstošām zināšanām jomās, par kurām notiek teorētiskās nodarbības un
- ii) jāprot izmantot atbilstošas apmācību metodes.

1.i2. Lidojumu apmācība un apmācība ar simulācijas treniņiekārtām.

Lidojumu apmācība un apmācība ar simulācijas treniņiekārtām jāveic atbilstošas kvalifikācijas instruktoriem, kuriem ir šāda kvalifikācija:

- i) ir apmācības prasībām atbilstīga teorētiskās zināšanas un praktiskā pieredze,

- ii) jāprot izmantot atbilstošas apmācību metodes,
- iii) ir veicis apmācību par tiem lidojumu manevriem un procedūrām, kurās paredzējis veikt lidojumu apmācību,
- iv) uzrādījis spējas veikt instruktāžu jomās, kurās veic lidojumu apmācību, tostarp pirmslidojuma un pēclidojuma apmācību un apmācību uz zemes un
- v) regulāri paaugstina kvalifikāciju, lai apmācību pastāvīgi nodrošinātu jaunāko prasību līmenī.

Lidojumu instruktoriem jāprot arī darboties atbilstoši kapteinim lidaparātā, ar kuru veic apmācību, izņemot gadījumus, kad apmācību veic jauna tipa lidaparātos.

1.j Pārbaudītāji

1.j1. Personām, kuras veic pilotu kompetences novērtēšanu:

- i) ir jāatbilst vai jābūt atbilstošām lidojumu instruktoriem noteiktajām prasībām,
- ii) jāspēj novērtēt pilotu sniegumu un veikt lidojumu testus un pārbaudes.

2. Apmācības organizācijas

2.a Prasības apmācības organizācijām

2.a1. Apmācības organizācijām, kas nodrošina pilotu apmācību, jāatbilst šādām prasībām:

- i) tām jābūt visiem līdzekļiem, kas ietilpst ar to saistīto darbību pienākumu jomā. Šādi līdzekļi citu starpā ir – telpas, personāls, iekārtas, instrumenti un materiāli, uzdevumu, pienākumu un procedūru dokumentācija, piekļuves iespējas attiecīgiem datiem un lietvedība,
- ii) jāīsteno un jāuztur pārvaldības sistēma, kas saistīta ar apmācības drošību un standartiem, un ir vērsta uz pašas šīs sistēmas pastāvīgu pilnveidošanu un
- iii) pēc vajadzības jāuztur sakari ar citām attiecīgām organizācijām, lai nodrošinātu iepriekšminēto prasību pastāvīgu ievērošanu.

3. Medicīniskā piemērotība

3.a Medicīniskie kritēriji

3.a1. Visiem pilotiem periodiski jāuzrāda medicīniskā piemērotība pienācīgai savu funkciju veikšanai, ņemot vērā darbības veidu. Atbilstība jāaplicina ar attiecīgu novērtējumu, pamatojoties uz labu aeromedicīnisku praksi, ņemot vērā darbības veidu un ar vecumu saistīto garīgās un fiziskās veselības pasliktināšanos.

Medicīniskā piemērotība, ietverot fizisko un garīgo piemērotību, ir tad, ja pilotam nav kāda slimība vai tam nav darbnespēja, kuras dēļ tas nevar:

- i) veikt lidaparāta vadībai nepieciešamos uzdevumus vai
- ii) jebkurā laikā veikt tam uzticētos pienākumus, vai

- iii) pareizi uztvert savā apkārtnē notiekošo.
- 3.a2. Ja medicīnisko piemērotību nevar pilnībā uzraudīt, drīkst izmantot tādas tā kompensācijas pasākumus, kas nodrošina lidojumu līdzvērtīgu drošību.
- 3.b Aeromedicīniskie pārbaudītāji
- 3.b1 Aeromedicīniskajiem pārbaudītājiem jābūt:
- i) kvalificētiem un licencētiem šajā medicīnas nozarē,
 - ii) apmācītiem aviācijas medicīnā un regulāros aviācijas medicīnas kvalifikācijas paaugstināšanasursos, lai pastāvīgi nodrošinātu atbilstošus novērtēšanas standartus,
 - iii) apguvušiem praktiskās zināšanas un pieredzi par apstākļiem, kādos piloti veic savus pienākumus.
- 3.c Aeromedicīnas centri
- 3.c1 Aeromedicīnas centriem jāatbilst šādām prasībām:
- i) tiem jābūt visiem līdzekļiem, kas ietilpst ar to pienākumiem saistīto priekšrocību jomā. Šādi līdzekļi citu starpā ir – telpas, personāls, iekārtas, instrumenti un materiāli, uzdevumu, pienākumu un procedūru dokumentācija, piekļuves iespējas attiecīgiem datiem un lietvedība,
 - ii) jāīsteno un jāuztur pārvaldības sistēma, kas saistīta ar medicīniskā novērtējuma drošību un standartiem, un ir vērsta uz pašas šīs sistēmas pastāvīgu pilnveidošanu,
 - iii) pēc vajadzības jāuztur sakari ar citām attiecīgām organizācijām, lai nodrošinātu šo prasību pastāvīgu ievērošanu.”

III pielikums

“IV pielikums

Pamatprasības par aviopārvadājumiem

1. Vispārīgi noteikumi
 - 1.a Lidojumu nedrīkst veikt, ja apkalpes locekļi un viss pārējais ekspluatācijas personāls, kas iesaistīts tā sagatavošanā un izpildē, nezina attiecīgos tiesību aktus, noteikumus un procedūras, kas attiecas uz to pienākumiem, kuri noteikti attiecībā uz šķērsojamajām teritorijām, izmantot paredzētajiem lidlaukiem un ar tiem saistītajām aeronavigācijas ierīcēm.
 - 1.b Lidojumi jāveic tā, lai tiktu ievērotas lidojumu rokasgrāmatā vai vajadzības gadījumos ekspluatācijas rokasgrāmatā noteiktās lidojuma sagatavošanas un darbības procedūras. Šim nolūkam apkalpes locekļiem lietošanai visos darbības posmos darbam parastos, ārkārtas un avārijas apstākļos un situācijās jā sagatavo atbilstošs pārbaudes punktu saraksts. Procedūras jānosaka visām iespējami paredzamajām avārijas situācijām.
 - 1.c Pirms lidojuma jānosaka visu apkalpes locekļu funkcijas un pienākumi. Lidaparāta kapteinim ir jābūt atbildīgam par lidaparāta ekspluatāciju un drošību, kā arī par visu apkalpes locekļu, pasažieru un uz borta esošās kravas drošību.
 - 1.d Priekšmetus vai vielas, kas var nopietni apdraudēt veselību, drošību, īpašumu vai vidi, piemēram, bīstamās kravas, ieročus un munīciju, nedrīkst pārvadāt ar visiem lidaparātiem, ja netiek izmantotas īpašas drošības procedūras un norādījumi ar tiem saistīto risku samazināšanai.
 - 1.e Visi vajadzīgie dati, dokumenti, ieraksti un reģistrējamā informācija, kas attiecas uz 2.c punktā paredzētajiem apstākļiem, ir jā saglabā par katru lidojumu, un tiem jābūt pieejamiem vismaz uz laika periodu, kas atbilst darbības veidam.
2. Lidojumu sagatavošana
 - 2.a Lidojumu nedrīkst uzsākt, ja iepriekš ar visiem pieejamajiem līdzekļiem nav pārbaudīts, ka ir ievēroti visi šādi apstākļi.
 - 2.a1. Lidojuma veikšanai ir pieejamas piemērotas ierīces, kas tieši nepieciešamas lidojumam un lidaparāta drošai ekspluatācijai, iekļaujot sakaru iekārtas un navigācijas līdzekļus, kas ir pieejami lidojuma izpildei, kā arī ņemot vērā pieejamos AIS dokumentus.
 - 2.a2. Apkalpes locekļiem jāzina un pasažieriem jābūt informētiem par atbilstošu iekārtu ārkārtējām situācijām atrašanās vietu un lietošanu. Ar noteiktiem informācijas līdzekļiem apkalpes locekļiem un pasažieriem jādara zināma pietiekama informācija par procedūrām rīcībai ārkārtas situācijās un par drošības iekārtu lietošanu, kas ir uz lidmašīnas borta.
 - 2.a3. Kapteinim jāpārlicinās, ka:
 - i) lidaparāts ir derīgs lidojumam saskaņā ar 6. punktu,

- ii) ja vajadzīgs, lidaparāts ir noteiktajā kārtībā reģistrēts, un uz lidaparāta borta ir visi attiecīgie sertifikāti,
 - iii) šā panta 5. punktā noteiktie instrumenti un iekārtas, kam jābūt lidojuma veikšanai, ir lidaparātā uzstādītas un ir darba kārtībā, ja nav noteikts atbrīvojums ar *MEL* vai ar tam līdzvērtīgu dokumentu,
 - iv) lidaparāta masa un smaguma centra atrašanās vieta ir tādi, ka lidojumu iespējams veikt lidojumderīguma dokumentos noteiktajās robežās,
 - v) visa rokas bagāža, bagāža un krava ir pareizi iekrauta un nostiprināta un
 - vi) visā lidojuma laikā netiek pārsniegti 4. punktā noteiktie lidaparāta ekspluatācijas ierobežojumi.
- 2.a4. Lidojuma apkalpes locekļiem jābūt informācijai par meteoroloģiskajiem apstākļiem izlidošanas, ielidošanas un ja vajadzīgs citos lidlaukos, kā arī informācijai par maršruta apstākļiem. Īpaša vērība jāveltī potenciāli bīstamiem atmosfēras apstākļiem.
- 2.a5. Lidojumiem apledojuma apstākļos, kas ir zināmi vai paredzami, lidaparātam, jābūt sertificētam drošai ekspluatācijai šādos apstākļos, atbilstoši aprīkotam un/vai sagatavotam.
- 2.a6. Lidojumiem pēc noteikumiem redzamības apstākļiem maršrutā jābūt tādiem meteoroloģiskajiem apstākļiem, kas rada iespējas ievērot šos lidojuma noteikumus. Lidojumiem pēc instrumentu rādījumiem jāizraugās galamērķa un attiecīgos gadījumos rezerves lidlauks(-i), kur lidaparāts var nolaisties, ņemot vērā konkrētos meteoroloģiskos apstākļus, esošās aeronavigācijas iekārtas, iekārtas uz zemes un instrumentālā lidojuma procedūras, ko apstiprinājusi dalībvalsts, kurā atrodas galamērķa un/vai rezerves lidlauks.
- 2.a7 Uz borta esošās degvielas un eļļas daudzumiem ir jābūt pietiekamiem, lai nodrošinātu, ka paredzētais lidojums ir droši veicams, ņemot vērā meteoroloģiskos apstākļus, dažus elementus, kas ietekmē lidaparāta tehniskos raksturojumus un lidojuma laikā paredzamo kavēšanos. Papildus jābūt degvielas rezervei neparedzētiem gadījumiem. Jānosaka degvielas pārvaldības procedūra lidojumam gadījumos, kad tas ir vajadzīgs.
3. Lidojumu veikšana
- 3.a Attiecībā uz lidojumu veikšanu jāievēro visi turpmāk minētie nosacījumi.
- 3.a1. Atbilstoši lidaparāta tipam pacelšanās un nolaišanās laikā un vienmēr, kad kapteinis drošības apsvērumu dēļ uzskata par vajadzīgu, visiem apkalpes locekļiem jāatrodas savās darba vietās kabīnē un jāizmanto drošības stiprinājumu sistēmas.
- 3.a2. Visiem lidojuma apkalpes locekļiem, kuriem jābūt uz lidaparāta klāja, pienākums ir atrasties un palikt savās darba vietās ar piestiprinātām drošības jostām, izņemot maršrutā fizioloģisko vai darba vajadzību dēļ.
- 3.a3. Ņemot vērā lidaparāta tipu pirms pacelšanās un nolaišanās stūrēšanas laikā un vienmēr, kad tas tiek uzskatīts par vajadzīgu drošības interesēs, kapteinim jānodrošina, ka visi pasažieri, piesprādzējušies ar drošības jostām, atrodas savās sēdvietās vai guļamvietās.

- 3.a4. Lidojums jāizpilda tā, lai turētos pienācīgā attālumā no citiem lidaparātiem, un visos lidojuma posmos tiek nodrošināts pietiekams attālums no šķēršļiem. Šim attālumam jābūt vismaz tik lielam, kā noteikts piemērojamajos lidojuma noteikumos.
- 3.a5. Lidojumu nedrīkst turpināt, ja zināmie apstākļi nav vismaz līdzvērtīgi 2. punktā noteiktajiem. Bez tam, lidojumiem pēc instrumentu rādījumiem, tuvošanos lidlaukam nedrīkst turpināt bez konkrēti noteikta augstuma vai bez noteikta stāvokļa, ja netiek ievēroti noteiktie redzamības kritēriji.
- 3.a6. Ārkārtējās situācijās kapteinim jānodrošina, lai visi pasažieri tiktu sagatavoti rīcībai šādā ārkārtas situācijā, kam jābūt konkrētajiem apstākļiem atbilstoši.
- 3.a7. Kapteinim jāveic visi pasākumi, kas vajadzīgi, lai samazinātu pasažieru destruktīvas uzvedības ietekmi uz lidojumu.
- 3.a8. Lidaparātu nedrīkst stūrēt lidostas pārvietošanas zonā, vai tā propelleru nedrīkst pieslēgt piedziņai, ja personai pie vadības pulsts nav atbilstošas kvalifikācijas.
- 3.a9. Ja vajadzīgs, lidojuma laikā jāizmanto attiecīgās degvielas pārvaldības procedūras.
4. Lidaparāta tehniskie raksturojumi un ekspluatācijas ierobežojumi
- 4.a. Lidaparāts jāizmanto atbilstoši lidojumderīguma dokumentiem un visām atbilstošajām ekspluatācijas procedūrām un ierobežojumiem, kas noteikti tā lietošanas rokasgrāmatā vai attiecīgi tai līdzvērtīgos dokumentos, ja tādi ir. Lidojuma rokasgrāmatai vai tai līdzvērtīgiem dokumentiem jābūt apkalpei pieejamiem un jābūt pastāvīgi atjauninātiem katram konkrētajam lidaparātam.
- 4.b. Lidaparāts jāizmanto atbilstoši attiecīgajai vides dokumentācijai.
- 4.c. Lidojumu nedrīkst uzsākt vai turpināt, ja lidaparāta paredzētā veikspēja, ņemot vērā visus faktoros, kas to būtiski ietekmē, ar plānoto masu nenodrošina iespējas visus lidojuma posmus veikt noteiktajos attālumos/zonās un attālumos līdz šķēršļiem. Veikspējas parametri, kas būtiski ietekmē pacelšanos, kustību maršrutā un tuvošanos/nosēšanos, jo īpaši ir:
- i) ekspluatācijas procedūras;
 - ii) lidlauka augstuma spiediens,
 - iii) temperatūra,
 - iv) vējš,
 - v) pacelšanās/nosēšanās zonas lielums, slīpums un stāvoklis un
 - vi) konstrukcijas, elektrības ģeneratora vai sistēmu stāvoklis, ņemot vērā iespējamo nolietošanu.
- 4.c1. Šie faktori ir jāņem vērā tieši ekspluatācijas parametru veidā, vai netieši, izmantojot pielāides vai rezerves, ko var paredzēt, plānojot veikspēju atbilstoši ekspluatācijas veidam.
5. Instrumenti, dati un ierīces

- 5.a Lidaparātam jābūt aprīkotam ar visiem paredzētajam lidojumam vajadzīgajām navigācijas, sakaru u.c. ierīcēm, ņemot vērā gaisa satiksmes noteikumus un noteikumus par gaisa telpas izmantošanu visos lidojuma posmos.
- 5.b Ja vajadzīgs, lidaparātam jābūt aprīkotam ar visām nepieciešamajām drošības, medicīniskajām, evakuācijas un glābšanas iekārtām, ņemot vērā riskus, kas saistīti ar ekspluatācijas teritorijām, lidojuma maršrutiem, lidojuma augstumu un ilgumu.
- 5.c Visiem datiem, kas apkalpes locekļiem vajadzīgi lidojuma izpildei, jābūt atjauninātiem un pieejamiem uz lidaparāta borta, ņemot vērā attiecīgos gaisa satiksmes noteikumus, gaisa telpas izmantošanas noteikumus, lidojuma augstumu un teritoriju.
6. Pastāvīgs lidojumderīgums
- 6.a Lidaparātu nedrīkst ekspluatēt, ja tas nav:
- i) lidojumderīguma tehniskā stāvoklī,
 - ii) darba kārtībā un ar derīgām paredzētajam lidojumam vajadzīgajām iekārtām ārkārtas situācijām,
 - iii) ar derīgu lidojumderīguma apliecinājošu dokumentu un
 - iv) lidaparāta apkope veikta saskaņā ar tam noteikto tehnisko apkopju programmu.
- 6.b Pirms katra lidojuma lidaparāts jāpārbauda, veicot pirmslidojuma pārbaudi, lai noteiktu tā piemērotību paredzētajam lidojumam.
- 6.c Apkopes programmā konkrēti jāparedz apkopes uzdevumi un intervāli, īpaši tie, kas norādījumos par pastāvīgu lidojumderīgumu noteikti kā obligāti.
- 6.d Lidaparātu nedrīkst ekspluatēt, ja tā apkopi un laišanu ekspluatācijā neveic šiem uzdevumiem īpaši kvalificētas personas vai organizācijas. Parakstot laišanu ekspluatācijā, konkrēti jānorāda galvenās ziņas par veiktajiem apkopes pasākumiem.
- 6.e Visa dokumentācija, kas apliecina lidaparāta lidojumderīgumu, jāglabā tik ilgi, kamēr tajā esošā informācija netiek aizstāta ar apjoma un sīkāku ziņu veidā līdzvērtīgu informāciju, bet sīki apkopes apraksti jāglabā vismaz vienu gadu. Lidaparātu pastāvīgi izņemot no ekspluatācijas, piemēro minimālo 90 dienu termiņu. Lidaparātu iznomājot, visi dokumenti, kas apliecina tā lidojumderīgumu, jāglabā vismaz visā nomas termiņa laikā.
- 6.f Visiem pārveidojumiem un remontiem jāatbilst pamatprasībām par lidojumderīgumu. Jāsaglabā pamatojuma dati, kas apliecina atbilstību prasībām par lidojumderīgumu.
7. Apkalpes locekļi
- 7.a Apkalpes locekļu skaita sastāvu nosaka, ņemot vērā:
- i) lidaparāta sertifikācijas ierobežojumus, ietverot arī, ja vajadzīgs, atbilstošu evakuācijas demonstrāciju avārijas gadījumam,
 - ii) lidaparāta konfigurāciju un

- iii) izmantošanas veidu un ilgumu.
- 7.b Stjuartiem jābūt:
- i) apmācītiem un regulāri pārbaudītiem, lai iegūtu un saglabātu pienācīgu kompetences līmeni tiem uzticēto ar drošību saistīto pienākumu veikšanai un
 - ii) periodiski novērtētai medicīniskai piemērotībai, lai droši izpildītu viņiem uzticētos drošības pienākumus. Atbilstība jāapliecina ar attiecīgo novērtējumu, pamatojoties uz aeromedicīnisko paraugpraksi.
- 7.c Kapteinim jābūt pilnvarojumam dot visas komandas un veikt atbilstošās darbības ekspluatācijas nodrošināšanai, kā arī lidaparāta un tajā pārvadājamo personu un/vai mantas drošībai.
- 7.d Ārkārtas situācijā, kas apdraud lidaparāta ekspluatāciju vai drošību un/vai personu uz tā borta, kapteinim jārikojas, kā viņš/viņa uzskata par nepieciešamu drošības interesēs. Ja šāda rīcība saistīta ar vietējo noteikumu vai procedūru pārkāpumiem, kapteinim par to nekavējoties jāinformē attiecīgās vietējās iestādes.
- 7.e Pārvadājot pasažierus vai kravu, nedrīkst imitēt ārkārtējas avārijas situācijas.
- 7.f Neviens apkalpes loceklis, izpildot uzdevumus/pieņemot lēmumus, nedrīkst samazināt lidojuma drošību noguruma, pārguruma, negulēšanas, daudzu nolidoto sektoru, nakts stundu u.c. iemeslu dēļ. Atpūtas periodiem jāparedz pietiekami ilgs laiks, lai apkalpes locekļi pārvarētu iepriekš veikto pienākumu radīto nogurumu un līdz pienākumu veikšanai nākamajā lidojuma darba laikā būtu labi atpūtušies.
- 7.g Apkalpes locekļi nedrīkst veikt tiem uzticētos pienākumus uz lidaparāta borta, esot psihotropu vielu iedarbībā vai alkohola reibumā, vai arī esot darbnespējīgam traumas, noguruma, medikamentu lietošanas, slimības vai citu līdzīgu iemeslu dēļ.
8. Papildu prasības par ekspluatāciju komerciālā nolūkā un sarežģītu dzinējlidaparātu ekspluatāciju.
- 8.a Ekspluatācija komerciālā nolūkā un sarežģītu dzinējlidaparātu ekspluatācija ir aizliegta, ja netiek ievērotas šādas prasības:
- 8.a1. ekspluatanta rīcībā jābūt tiešiem vai netiešiem līdzekļiem, kas vajadzīgi darbības apjoma un jomas nodrošināšanai, noslēdzot attiecīgos līgumus. Šādi līdzekļi citu starpā ir lidaparāti, telpas, personāls, iekārtas, uzdevumu, pienākumu un procedūru dokumentācija, piekļuves iespējas attiecīgiem datiem un lietvedība;
 - 8.a2. ekspluatantam jāizmanto tikai pienācīgi kvalificēts un apmācīts personāls, un jāīsteno un jāuztur apkalpes locekļu un cita vajadzīgā personāla apmācību un pārbaudes programmas;
 - 8.a3. ekspluatantam jānosaka minimālo ierīču saraksts (*MEL*) vai tam līdzvērtīgs dokuments, ņemot vērā, ka:
 - i) dokumentā jāparedz lidaparātu ekspluatācijai konkrētajos apstākļos vajadzīgie instrumenti, ierīces vai funkcijas, kas, uzsākot lidojumu, nedarbojas,

- ii) dokumentam jābūt izstrādātam atsevišķi par katru lidaparātu, ņemot vērā ekspluatanta konkrētos ekspluatācijas un apkopes nosacījumus, un
 - iii) *MEL* jāizstrādā, pamatojoties uz minimāli nepieciešamo ierīču kopsarakstu (*MMEL*), un tas nedrīkst būt mazāk ierobežojošs par *MMEL*;
- 8.a4. ekspluatantam jāīsteno un jāuztur pārvaldības sistēma, lai nodrošinātu atbilstību ekspluatācijas pamatprasībām un tā ir vērsta uz tās pastāvīgu pilnveidošanu, un
- 8.a5. ekspluatantam jānosaka un jāuztur avāriju novēršanas un drošības programma, kā arī starpgadījumu paziņošanas programma, kura jāizmanto pārvaldības sistēmā ekspluatācijas drošības pastāvīgai paaugstināšanai;
- 8.b ekspluatācija komerciālā nolūkā un sarežģītu dzinējlidaparātu ekspluatācija jāveic tikai saskaņā ar ekspluatanta ekspluatācijas rokasgrāmatu. Šajā rokasgrāmatā jābūt visiem vajadzīgajiem norādījumiem, informācijai un procedūrām par visiem izmantojamajiem lidaparātiem un par ekspluatācijas personāla pienākumu veikšanu. Apkalpes locekļiem jānosaka lidojuma ilgums, lidojuma darba laika ierobežojumi un atpūtas periodi. Ekspluatācijas rokasgrāmatai un tās pārskatītajām versijām jāatbilst apstiprinātajai lidojumu rokasgrāmatai, un tajā pēc vajadzības jāizdara grozījumi;
- 8.c ekspluatantam jānosaka atbilstošas procedūras, ja vajadzīgs, lidojuma drošības saglabāšanai pasažieru destruktīvas uzvedības gadījumos;
- 8.d ekspluatantam jāizstrādā un jāuztur drošības programmas, kas pielāgotas konkrētajam lidaparātam un darbības veidam, konkrēti paredzot:
- i) apkalpes locekļu nodalījuma drošību,
 - ii) lidaparāta meklēšanas procedūras pārbaudes protokolu,
 - iii) apmācību programmas,
 - iv) elektronisko un datorsistēmu aizsardzību, lai novērstu tīšu sistēmas darbības traucējumu un bojājumu iespējas, un
 - v) ziņojumus par nelikumīgu iejaukšanos.
- Ja drošības pasākumi var samazināt ekspluatācijas drošību, ir jānovērtē riski un jāizstrādā atbilstošas procedūras drošības risku samazināšanai, šim nolūkam var būt vajadzīgas speciālas iekārtas;
- 8.e ekspluatantam viens no pilotiem jāizraugās par kapteini.
- 8.f Noguruma novēršanai jāievieš dežūru sistēma. Vienam vai vairākiem lidojumiem šādā dežūru sistēmā jānosaka lidojuma ilgums, lidojuma darba laika ierobežojumi (diennaktī), dežūras un pielāgoti atpūtas periodi. Dežūru sistēmā paredzētajos ierobežojumos jāņem vērā visi attiecīgie faktori, kas rada nogurumu, piemēram, nolidoto sektoru skaits, laika zonu šķērsošana, negulēšana, diennakts ciklu traucējumi, darbs naktī, pozīcija, kumulatīvais dežūru ilgums konkrētos laika periodos, pienākumu sadalījums starp apkalpes locekļiem, kā arī apkalpes locekļu palielināšana;

8.g Uzdevumi, kas noteikti 6.a punktā un aprakstīti 6.d un 6.e punktā, jākontrolē organizācijām, kas atbild par pastāvīga lidojumderīguma pārvaldību, un papildus I pielikuma 3.a punktā noteiktajām prasībām tām vēl jāatbilst arī šādiem nosacījumiem:

- i) organizācijai jābūt kvalificētai veikt uzturēšanas pasākumus ražojumiem, daļām un ierīcēm, par kurām tā atbild, vai arī tai jābūt kontaktiem ar šādu organizāciju, kas ir kvalificēta par attiecīgajiem produktiem, daļām un ierīcēm, un
- ii) organizācijai jāizstrādā organizācijas rokasgrāmata, kurā konkrētajam personālam lietošanai un par norādījumiem paredzēti organizācijas visu pastāvīga lidojumderīguma nodrošināšanas procedūru apraksti, kā arī administratīvi pasākumi starp šo organizāciju un apstiprināto uzturēšanas organizāciju.”